

V/v hướng dẫn tuyên truyền, vận động xóa
bỏ hủ tục, điều chỉnh phong tục không còn
phù hợp trên địa bàn tỉnh

Kính gửi:

- Các sở, ban, ngành thuộc tỉnh;
- Ủy ban nhân dân các xã, phường, đặc khu.

Thực hiện Công văn số 10056/UBND-KGVX ngày 29/9/2026 của Ủy ban nhân dân tỉnh về tuyên truyền, vận động xóa bỏ, xóa bỏ một phần đối với các hủ tục, phong tục không còn phù hợp trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi và Danh mục các hủ tục, phong tục không còn phù hợp trên địa bàn tỉnh kèm theo Công văn; Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch hướng dẫn một số nội dung triển khai như sau:

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Thống nhất phương pháp tuyên truyền, vận động phù hợp với từng địa bàn, dân tộc, cộng đồng dân cư; tạo chuyển biến về nhận thức và hành vi, phát huy vai trò chủ thể, tự nguyện của Nhân dân trong việc xóa bỏ hủ tục, điều chỉnh những biểu hiện phong tục không còn phù hợp.

2. Việc tuyên truyền, vận động phải phân biệt rõ giữa hủ tục cần xóa bỏ với phong tục, tập quán, nghi lễ truyền thống còn giá trị văn hóa nhưng có một số cách thức thực hành cần điều chỉnh; không đồng nhất hoặc phủ định các nghi lễ tín ngưỡng, phong tục truyền thống hợp pháp.

3. Bảo đảm tôn trọng bản sắc văn hóa, quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo và quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân; không áp đặt, không xúc phạm niềm tin, danh dự, phong tục của cộng đồng; kiên trì tuyên truyền, thuyết phục, nêu gương và tạo sự đồng thuận xã hội.

II. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP TUYÊN TRUYỀN, VẬN ĐỘNG

1. Nguyên tắc xác định nội dung tuyên truyền

a) Đối với hủ tục tại Mục I của Danh mục: Tập trung tuyên truyền, vận động xóa bỏ hoàn toàn các cách thức thực hành trái quy định pháp luật hoặc xâm hại, có nguy cơ trực tiếp xâm hại sức khỏe, tính mạng, quyền, lợi ích hợp pháp, tài sản, trật tự xã hội; gồm tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống và việc dùng cúng bái, mê tín để thay thế hoặc cản trở khám bệnh, chữa bệnh.

b) Đối với các nội dung tại Mục II của Danh mục: Chỉ tập trung vận động điều chỉnh phần biểu hiện không còn phù hợp như rườm rà, kéo dài, phô trương, lãng phí, gây áp lực đóng góp, ảnh hưởng sức khỏe, môi trường, sản xuất, học tập, đời sống; đồng thời giữ gìn ý nghĩa văn hóa, tín ngưỡng, tinh thần cộng đồng và các giá trị tốt đẹp còn phù hợp.

c) Danh sách địa bàn trong Danh mục là căn cứ để ưu tiên triển khai, không phải danh sách khép kín. Trường hợp tại địa phương khác phát hiện hoặc phát sinh nội dung thuộc Danh mục thì vẫn tổ chức tuyên truyền, vận động và xử lý theo quy định.

2. Lựa chọn phương pháp tuyên truyền phù hợp

a) Căn cứ kết quả rà soát thực tế, UBND cấp xã xác định rõ: Nội dung còn tồn tại; thôn, tổ dân phố, nhóm dân cư hoặc dòng họ có liên quan; đối tượng cần tập trung vận động; nguyên nhân duy trì; mức độ ảnh hưởng; từ đó lựa chọn thông điệp, hình thức và người tuyên truyền phù hợp.

b) Ưu tiên tuyên truyền trực tiếp, dễ hiểu, gần gũi với đời sống cộng đồng; sử dụng ngôn ngữ phổ thông và tiếng nói của dân tộc tại địa bàn khi cần thiết. Tăng cường các hình thức: họp thôn, sinh hoạt cộng đồng, sinh hoạt đoàn thể; truyền thông trên hệ thống thông tin cơ sở; tuyên truyền lưu động; tọa đàm, đối thoại, tư vấn hộ gia đình; lồng ghép trong lễ hội, sinh hoạt văn hóa, hoạt động của câu lạc bộ, trường học và cơ sở y tế.

c) Phát huy vai trò của già làng, trưởng thôn, người có uy tín, nghệ nhân, trưởng họ, chức sắc, chức việc, nhà tu hành, người cao tuổi, cán bộ y tế, giáo viên và các tổ chức đoàn thể. Đối với nội dung gắn với phong tục của một nhóm cộng đồng cụ thể, cần lựa chọn người am hiểu phong tục, có uy tín và khả năng giải thích để cùng cộng đồng thống nhất cách thực hành phù hợp.

d) Kết hợp tuyên truyền quy định pháp luật với phân tích tác động thiết thực đối với sức khỏe, kinh tế hộ gia đình, việc học tập của trẻ em, vệ sinh môi trường, an ninh trật tự và đời sống cộng đồng; khuyến khích nêu gương hộ gia đình, dòng họ, thôn, cộng đồng thực hiện tốt để nhân rộng.

3. Hướng dẫn bảo tồn, phát huy các phong tục, tập quán, nghi lễ truyền thống có giá trị

a) Khi tuyên truyền phải xác định phần giá trị văn hóa cần giữ gìn và phần biểu hiện cần điều chỉnh; tránh sử dụng cách diễn đạt quy kết toàn bộ phong tục, nghi lễ, tín ngưỡng của một dân tộc hoặc cộng đồng là “lạc hậu”, “mê tín” hoặc “hủ tục”.

b) Khuyến khích cộng đồng duy trì các giá trị tích cực như sự gắn kết gia đình, dòng họ, tinh thần tương trợ, tưởng nhớ người đã mất, nghi lễ cầu bình an, tri thức dân gian và sinh hoạt văn hóa cộng đồng trong phạm vi phù hợp, tự nguyện, tiết kiệm, bảo đảm sức khỏe, vệ sinh, môi trường và không trái pháp luật.

c) Đối với các nội dung có yếu tố tín ngưỡng, tôn giáo, cần phối hợp cơ quan chuyên môn, chức sắc, chức việc, người am hiểu phong tục để tuyên truyền đúng bản chất, bảo đảm tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo theo quy định.

4. Đưa nội dung phù hợp vào hương ước, quy ước của cộng đồng dân cư

a) UBND cấp xã hướng dẫn cộng đồng dân cư rà soát hương ước, quy ước hiện hành; lựa chọn các nội dung tuyên truyền, vận động phù hợp với tình hình

thực tế để bổ sung theo đúng trình tự, thủ tục và quy định pháp luật về xây dựng, thực hiện hương ước, quy ước.

b) Nội dung đưa vào hương ước, quy ước nên thể hiện theo hướng khuyến khích, cam kết cộng đồng và chuẩn mực thực hành văn minh, tự nguyện; có thể quy định việc cưới, việc tang, lễ hội, nghi lễ, đóng góp cộng đồng, chăm sóc sức khỏe, bảo đảm việc học của trẻ em và các nội dung liên quan theo Danh mục.

c) Không quy định các khoản phạt tiền, phạt vật chất, biện pháp xử lý, điều kiện hạn chế quyền hoặc nghĩa vụ của tổ chức, cá nhân trái quy định pháp luật; không đặt ra nội dung phân biệt đối xử hoặc xâm phạm quyền, lợi ích hợp pháp của người dân.

III. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch

a) Phòng Quản lý Văn hóa

- Là đầu mối tham mưu Sở tổ chức triển khai, hướng dẫn, theo dõi, đôn đốc việc thực hiện Công văn số 10056/UBND-KGVX ngày 29/9/2026 của Ủy ban nhân dân tỉnh, Danh mục kèm theo và nội dung hướng dẫn tại Công văn này.

- Chủ trì, phối hợp với các phòng chuyên môn, đơn vị trực thuộc Sở và cơ quan, đơn vị có liên quan hướng dẫn địa phương thực hiện tuyên truyền, vận động; hướng dẫn cộng đồng dân cư lựa chọn nội dung phù hợp để rà soát, bổ sung vào hương ước, quy ước theo đúng quy định của pháp luật.

- Theo dõi tình hình thực hiện; tổng hợp khó khăn, vướng mắc, các hủ tục, phong tục không còn phù hợp mới phát sinh hoặc có biến đổi về cách thức thực hành; tham mưu Lãnh đạo Sở phối hợp các cơ quan liên quan rà soát, báo cáo, đề xuất Ủy ban nhân dân tỉnh xem xét điều chỉnh, bổ sung Danh mục khi cần thiết.

- Tổng hợp kết quả thực hiện, tham mưu Sở báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh theo quy định.

b) Các phòng chuyên môn, đơn vị trực thuộc Sở

- Căn cứ chức năng, nhiệm vụ được giao, chủ động phối hợp tuyên truyền, phổ biến và lồng ghép nội dung vận động xóa bỏ hủ tục, điều chỉnh những biểu hiện phong tục không còn phù hợp vào các chương trình, kế hoạch, hoạt động chuyên môn có liên quan; đồng thời chú trọng bảo tồn, phát huy các phong tục, tập quán, nghi lễ truyền thống có giá trị văn hóa.

- Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ chuyên môn tại cơ sở, kịp thời nắm bắt, phản ánh những vấn đề phát sinh, khó khăn, vướng mắc; trường hợp phát hiện hủ tục, phong tục không còn phù hợp mới phát sinh hoặc có biểu hiện cần rà soát, gửi thông tin về Phòng Quản lý Văn hóa để tổng hợp, tham mưu xử lý theo quy định.

2. Đề nghị các sở, ban, ngành thuộc tỉnh

Căn cứ chức năng, nhiệm vụ được giao, phối hợp tuyên truyền, lồng ghép nội dung xóa bỏ hủ tục, điều chỉnh phong tục không còn phù hợp trong chương trình, kế hoạch, nhiệm vụ chuyên ngành; phối hợp xử lý những nội dung thuộc lĩnh vực quản lý khi địa phương đề nghị.

3. Đề nghị Sở Dân tộc và Tôn giáo

Phối hợp hướng dẫn phương pháp tuyên truyền tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng có hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo; phát huy vai trò người có uy tín, chức sắc, chức việc và cộng đồng trong vận động, tạo đồng thuận.

4. Đề nghị Ủy ban nhân dân các xã, phường, đặc khu

- Chủ động xây dựng kế hoạch hoặc lồng ghép nội dung thực hiện vào kế hoạch công tác hằng năm; phân công đầu mối theo dõi; tổ chức tuyên truyền thường xuyên, phù hợp từng địa bàn, dân tộc, cộng đồng dân cư.

- Rà soát phạm vi, mức độ tồn tại; lựa chọn nội dung phù hợp để hướng dẫn cộng đồng dân cư rà soát, bổ sung hương ước, quy ước; phát huy vai trò già làng, trưởng thôn, người có uy tín, nghệ nhân, chức sắc, chức việc, người cao tuổi và các đoàn thể trong tuyên truyền, vận động.

- Kịp thời phát hiện hủ tục, phong tục không còn phù hợp mới phát sinh hoặc biến đổi; tổ chức rà soát, đánh giá và báo cáo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch để tổng hợp, tham mưu theo quy định.

5. Chế độ thông tin, báo cáo

Các địa phương báo cáo kết quả triển khai định kỳ hằng năm (*trước ngày 15 tháng 11*) và báo cáo đột xuất khi phát sinh vấn đề cần hướng dẫn, xử lý; gửi Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch để tổng hợp, báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh. Nội dung báo cáo tập trung vào kết quả tuyên truyền, chuyển biến thực tế, khó khăn, vướng mắc và đề xuất, kiến nghị.

Trong quá trình triển khai, nếu có khó khăn, vướng mắc, đề nghị các cơ quan, đơn vị, địa phương phản ánh về Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch để phối hợp hướng dẫn, tổng hợp, tham mưu xử lý theo quy định./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Giám đốc, PGĐ Sở (đ/c Hoàng);
- Các phòng, đơn vị thuộc Sở (t/h);
- Lưu: VT, QLVH.NTN.

KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC



Phan Văn Hoàng